

Vakantielezen is leuk!

de Bibliotheek
op school

Waarom Vakantielezen?

Kinderen die in de vakantie lezen, houden hun leesvaardigheid op peil. Lezen in de vakantie zorgt ervoor dat het leesniveau, waar de kinderen het hele jaar hard op aan hebben gewerkt, behouden blijft of zelfs stijgt. Dit is belangrijk omdat bij de start van het nieuwe schooljaar de leerstof direct verdergaat. Herhaling zit er niet of nauwelijks in

Lezen in de vakantie doet er toe

Uit wetenschappelijk onderzoek en uit ervaringen van leerkrachten in het basisonderwijs blijkt dat het leesniveau van veel kinderen in de zomervakantie terugloopt, doordat er niet meer dagelijks geoefend wordt. Het gevolg is dat de kinderen bij de start in de nieuwe groep niet meer het leesniveau hebben dat ze eerst hadden. Ook wel de zomerdip van het lezen genoemd.

Vooraf de kinderen die de overstap maken van groep drie naar groep vier en leeszwakke kinderen hebben veel baat bij oefenen. In 2012 bleek uit een peiling van Squala in Nederland dat 94 procent van de leerkrachten in het basisonderwijs na de zomervakantie een terugval in niveau ziet bij de leerlingen. Uit dezelfde peiling kwam naar voren dat 34 procent van de ouders geen notie heeft van het bestaan van de zomerdip.

De lange zomervakantie blijkt bovendien een belangrijke rol te spelen bij het groter worden van verschillen tussen leerlingen in leesprestatie. Kinderen van ouders met een lage sociaaleconomische status ondervinden meer effect van de zomervakantie op hun leercurve.

Lezen in de vakantie voorkomt de Zomerdip lezen

Niet iedereen heeft thuis een volle boekenkast, leerzame apps, of gaat naar een museum. Tijdens het schooljaar profiteren alle kinderen van een uitdagende leeromgeving op school en ontwikkelen kinderen zich in een passend tempo. Zodra de zomer inzet, zie je een terugval bij kinderen uit gezinnen met een lagere sociaaleconomische status. Doordat er niet meer dagelijks gelezen wordt of geoefend met taalspelletjes. Het

is dan ook belangrijk om ervoor te zorgen dat iedereen tijdens de zomervakantie middelen aangereikt krijgt om te lezen en te oefenen met taal. Een kind met veel faciliteiten thuis groeit in de zomervakantie, het andere kind zakt terug. Als je kinderen zes jaar op rij tijdens de zomer ziet zakken en al die gemiste stappen optelt, komen ze uit op een flinke achterstand.

Project Vakantielezen is leuk!

Voor de vakantie

Het project Vakantielezen is leuk! wordt in de zomer en in het najaar van 2016 uitgevoerd door Stichting Lezen, Cubiss Limburg, deelnemende bibliotheken in Limburg en Flow Communicatie. Spil van het project vormen de leesconsulenten die vanuit de bibliotheek kinderen en ouders tijdens het schooljaar én in de vakantie begeleiden. Een persoonlijke benadering staat voorop. Leesconsulenten krijgen vooraf een training. Zij nemen contact op met de leerkrachten en ouders, en inventariseren voor de zomervakantie de leesvoorkeuren en het leesniveau van de leerlingen. Ieder deelnemend kind krijgt tijdens de vakantieperiode een tas mee met inhoud op maat. Daarin zitten leesboeken, taalspelletjes een leesbingo en beloningsmaterialen, zoals stickers en leestips. Natuurlijk slaat een kind weleens een dagje over omdat het geen zin of tijd heeft voor lezen. Het blijft tenslotte wel vakantie. Het plezier in lezen staat voorop tijdens het project.

Tijdens de vakantie

Cruciaal in het project zijn de samenleesmomenten, waarop kinderen, ouders en leesconsulenten samenkomen. Samen fantaseren ze over plekken waar ze thuis of op vakantie kunnen lezen. Kinderen mogen foto's sturen van hun leesplek en hun Vakantieleestas.

Rol ouders

Lezen moet leuk zijn, maar meedoen aan *Vakantielezen is leuk!* is niet vrijblijvend. Van ouders wordt verwacht dat ze wel tijd vrij maken voor het lezen en bereid zijn om te investeren in een dagelijkse routine. Daarom worden ze goed geïnstrueerd en krijgen ze tips hoe ze het lezen kunnen begeleiden. Ze krijgen ook een checklist: Heb ik eigenlijk wel boeken in huis? Heeft mijn kind een leeslampje? Weet ik wel waar ik boeken kan halen? Ook worden ze gewezen op de Vakantiebieb app van de Openbare Bibliotheek en ingelicht over allerlei faciliteiten. Doordat de bibliotheek tijdens het project Vakantielezen geopend is, kunnen ouders daar in de zomer terecht om vragen te stellen over de leesontwikkeling van hun kind.

Rol leerkrachten

Ook leerkrachten worden tijdens de vakantie aan het werk gezet: ze krijgen een gevulde boekenkoffer mee om tijdens de vakantie te lezen. Zo blijven ze op de hoogte van het aanbod en kunnen ze ideeën opdoen voor het nieuwe schooljaar. De leerkracht presenteert de gelezen boeken tijdens een boekenkring na de zomervakantie. Aan deze boekenkring nemen, naast de leerkracht, ook leerlingen die meededen aan het project deel.

Evaluatie

Na de vakantie is er een afsluitende bijeenkomst, waar de deelnemers ervaringen uitwisselen in de groep onder begeleiding van de leesconsulent. Aan het begin van het nieuwe schooljaar vullen kinderen een lijst in, waarmee wordt gekeken hoe hun leesattitude en leesinteresse zich ontwikkeld heeft. Dit is dezelfde lijst, die ze bij start van het project samen met hun ouders invulden. De scholen die de bibliotheekmonitor invullen, nemen in het meetinstrument ook de opbrengsten van het project *Vakantielezen is leuk!* mee. Daarnaast kan optioneel door leerkrachten de b-variant van de avi-toetsen opnieuw worden afgenomen, om zo het technische leesniveau in kaart te brengen. Dit om te zien of het leesniveau is veranderd.

Na de vakantie

Het is de bedoeling dat de intensieve samenwerking tussen de leesconsulenten, school, leerkracht en boekhandel blijft bestaan, ook gedurende het schooljaar. Ook in de kerstvakantie kunnen kinderen deelnemen aan het project *Vakantielezen is leuk!* In januari 2017 wordt het project afgesloten met een slotfeest waarin ook het plezier in lezen voorop staat.

- TIP!** 1. Geef als volwassene zelf het goede voorbeeld lees dagelijks in de vakantie.
- TIP!** 2. Wil je dat een kind regelmatig een boek leest, praat dan veel over boeken. Geef bij gelegenheden een boek cadeau en bezoek de boekhandel en de bibliotheek.
- TIP!** 3. Ouders die het lezen bevorderen, maken de kans dat een kind een boekenliefhebber wordt, vijf keer zo groot als ouders die het lezen niet bevorderen.
- TIP!** 4. Wie vaak leest in de vrije tijd wordt een steeds vaardiger lezer en gaat als gevolg daarvan nog vaker lezen.
- TIP!** 5. Kinderen van ouders die veel lezen, voorlezen en een uitgebreide boekenkast hebben, lezen zelf meer, zijn leesvaardiger en behalen betere schoolresultaten.
- TIP!** 6. Meegroeiboeken
Voor startende lezers zijn meegroeiboeken handig. Dit zijn boeken die starten met AVI 1 en doorlopen tot M4: *Kook jij of kook ik?* M. Letterie (2011) Zwijsen. Vos en Haas S. v.d. Heede. (2011) Lannoo, ook als e-book verkrijgbaar.
- TIP!** 7. Om kinderen te laten praten over verhalen is het goed om ze uit te nodigen met "Vertel eens." Zo vermijd je de 'waarom vragen'. Alle antwoorden zijn goed, het gaat om de beleving van de lezer zelf.

Leeservaringen visualiseren

Wanneer de leesinspanningen van de kinderen worden gevisualiseerd, motiveert dit de lezer enorm. Bijvoorbeeld door een vlaggetje per gelezen bladzijde op te hangen, waardoor gevisualiseerd wordt hoeveel bladzijden er na één dag, week of maand gelezen zijn.

Leerervaringen verwerken

Intensief contact via een groepsapp of besloten Facebooksite helpt kinderen om gemotiveerd te blijven. Ze kunnen zelfs een stukje aan elkaar voorlezen via een spraakbericht, of een berichtje posten op de Facebookpagina. De feedback die de leesconsulent de kinderen geeft en de kinderen elkaar, motiveert weer om verder te oefenen.

Leeservaringen vastleggen

Kinderen die met veel plezier een boek hebben gelezen en het de moeite waard vinden voor andere kinderen, kunnen hun mening laten zien en horen op www.Boekenbabbels.nl. Ook met de klas, gezin of vriendenclub kan een reeks Boekenbabbels over de gelezen boeken in de vakantie worden gemaakt. Een boek waar de kinderen echt van hebben genoten, kunnen ze gebruiken voor hun boekenkring, of boekverslag na de vakantie.

Boekentips

Download de app Vakantielezen van de bibliotheek en om een eigen boekenplank samen te stellen. Geschikt voor zowel kinderen als volwassenen.

Link:

Verder lezen

- K. S. William. De Wondertuin, Manteau 2015.
- H.v.d. Werff. Met het busje mee!, De Vier Windstreken 2016
- P. Waechter. Kamperen!, Terra Lannoo 2016.
- A. Lindgren. Pippi Langkous, Ploegsma 2013.
- A. Lindgren. Ronja de roversdochte, Ploegsma 2007.
- A. Lindgren. Emiel van de Hazelhoeve, Ploegsma 2014.
- S. Lagerlof. Niels Holgersson, Lemniscaat 2015.
- T. Beckman. Kruistocht in Spijkerbroek, Lemniscaat 2011.
- B. Mastenbroek. Duivelmaeker, De vier windstreken 2016.
- B. M. de Roos. Onrust in Lenten, Kluitman 2016.

Vakantieleesomgeving

Een leuke leesomgeving creëren kost weinig moeite. Verf oude stoelen en tafels in vrolijke kleuren, voorzie ze van kussens en je hebt direct een uitnodigende leesplek. Hang een hangmat op, met daarnaast een dekenkist met boeken en strips. Krijgen de kinderen geen genoeg van het lezen? Een lampje op batterijen zorgt ervoor dat er tot laat in de avond gelezen kan worden. In de auto kun je ook een 'tijdelijke leesomgeving' creëren. Bevestig een autozak aan de voorste stoelen, met daarin spelletjes, autobingo, leesboeken, vakantiedoeboeken. Ook kun je een luister-cd opzetten tijdens een lange autorit.

Een leesvakantie

Gaan kinderen op vakantie naar de Franse of Italiaanse Alpen, dan komen ze met het boek 'Kruistocht in spijkerbroek' alvast helemaal in de sfeer. In het themapark Astrid Lindgrens Värld, bij het dorp Vimmerby in de provincie Småland in Zweden, komen de verschillende boeken van Astrid Lindgren tot leven. Tussen de Mattisburcht, Villa Kakelbont en het dak van Karlsson spelen personages zoals Pippi, Ronja en de rovers of Emil de verhalen na. Kinderen die naar het Engelse Lake District reizen, kun je tippen dat dit de plek is waar Beatrix Potter haar beroemde kinderboeken schreef. Reizen ze via Hadrian's Wall naar de kust, dan kunnen ze het spoor volgen van Harry Potter, tot hoog in de Highlands. Of instappen op de Jacobite Steam Train, de schooltrein naar Zweinstein.

In het Haagse Kinderboekenmuseum mogen bezoekers helpen om 'de inktvraat' te verslaan. Hierbij krijgen ze hulp van Dolfje Weerwolfje, Minoes of Pippi Langkous.

Meer informatie?

- lezen.nl
- debibliotheekopschool.nl
- boekenzoeker.org
- Leesmonitor.nu
- Bibliotheekmonitor
- Flow-communicatie.com
- vakantiebieb.nl